

EPV Tuulivoima Oy
Frilundintie 7
65170 VAASA

Viite / Hänvisning

Ilmajoen- Kurikan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointi

Asia / Ärende

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi: Ilmajoen- Kurikan tuulivoimapuisto

Hankkeesta vastaava: EPV Tuulivoima Oy

Hankkeesta vastaavan YVA- konsultti: Ramboll Finland Oy, Terveystie 2, 15870 HOLLOLA

Yhteysviranomaisen: Länsi-Suomen ympäristökeskus, PL 262, 65101 VAASA

Arviointiohjelma on saapunut yhteysviranomaiselle: postitse 7.4.2009.

YVA – menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun asetuksen (713/2006) 6§ hankeluettelossa kohdassa 7) energian tuotanto, ei ole mainintaa tuulivoimaloista, joten ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei sovelleta hankeluettelon perusteella, vaan YVA- lain 4§ perusteella. Sen mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA- asetuksen mukaisten hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Hankkeesta vastaavan kysely ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeesta on kirjattu YVA- asiana 17.11.2008. Länsi-Suomen ympäristökeskus on 15.12.2008 päätöksessään LSU-2008-R-65 todennut, että hankkeeseen on sovellettava YVA- lain 6§ mukaista menettelyä, koska hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Päätöksessä todetaan, että hanke on suuri ja alue, jolle se aiotaan perustaa, on laaja (YVA- asetus 7§ kohta 1a) ja b)).

Tuulivoimapuiston keskeisimpiä todennäköisiä haitallisia merkittäviä ympäristövaikutuksia ovat vaikutukset maisemaan, luonnon monimuotoisuuteen, maankäyttöön, ihmisten elinolosuhteisiin ja virkistykseen, ja mahdolliset vaikutukset kulttuuri- ja luonnonperintöön on myös selvitettävä (YVA- asetus 7§ kohta 2c)). Hankealueella sijaitsevat Santavuoren- Pikku Santavuoren kallioalueet (KAO100032), jotka kuuluvat luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaisiin kallioalueisiin.

Hankkeella on vaikutuksia myös alueen liikenteeseen, varsinkin rakentamisaikana. Meluhaittojen kuten ja muidenkin haittojen kohdentuminen riippuu tuulivoimayksiköiden lopullisesta sijoittumisesta.

YVA- menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA- menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä, sekä miten arviointimenettely tullaan järjestämään. Arviointiohjelmasta saatujen lausuntojen ja kannanottojen sekä selvitysten perusteella laaditaan seuraavassa vaiheessa ympäristövaikutusten arviointiselostus.

Arviointiselostuksessa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen kokoaa eri tahoilta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA- asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. YVA- menettely päättyy tähän. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on liitettävä mahdollisiin lupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin. Päätöksen tekijän on todettava päätöksessään, miten lausunto on otettu huomioon.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeesta on Länsi-Suomen ympäristökeskus tehnyt päätöksen 15.12.2008 LSU-2008-R-65(531).

Alueella on voimassa Etelä- Pohjanmaan maakuntakaava, jossa ei energiahuollon varauksissa ole käsitelty tuulivoimaa.

Hankealuetta ei siis ole maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi (tv). Etelä- Pohjanmaan liitto esittää lausunnossaan kantanaan, että Etelä- Pohjanmaan maakuntakaava mahdollistaa tuulivoimapuiston rakentamisen hankealueelle.

Hankealueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Ilmajoen kunnanvaltuusto päätti Koskenkorvan yleiskaavan laatimisesta 12.11.2002. Hankealue sijoittuu osittain yleiskaavoitettavalle alueelle, sen kaakkoiskulmaan.

Kurikan keskustan ja Panttilan osayleiskaavan 2020 suunnittelu on ohjelman mukaan esiselvitysvaiheessa ja kaavaluonnos tulee nähtäville syksyllä 2009. Osayleiskaava rajautuu tuulivoimapuiston selvitysalueen länsireunalle.

Hankealueella ei ole voimassa tai vireillä olevaa asemakaavaa.

Lähtökohtaisesti hankkeen tulevaa toteuttamista varten on tarpeen asemakaava.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan suunnittelutarveratkaisulle on ehdoton luvanmyöntämisestä 137.4§, jossa todetaan, että rakentaminen ei saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Jälkimmäinen koskee erityisesti hankkeita, joissa lain ympäristövaikutusten arvioinnista mukainen menettely on tarpeen.

Arviointiohjelman mukaan hankkeesta vastaava neuvottelee yleiskaavoituksesta ja kaavamuu- toksesta Ilmajoen kunnan ja Kurikan kaupungin kanssa.

Hankkeen vaikutukset, ei vain nykytilanne, maankäyttöön ja nykyiseen kaavoitukseen sekä kaavoitustarpeisiin on selvitettävä. Selvitysvaiheessa myös on arvioitava hankkeen suhde maakuntakaavaan ja kaavojen aikatauluihin.

Lopullinen hankealueen rajaus ja kuntien mahdolliset omat tarpeet ratkaisevat myös kaava- alu- eiden rajauksen.

Tuulivoimaloiden ja sähköaseman rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista rakennuslupaa. Rakennuslupaa hakee alueen haltija. Luvan edellytys on, että YVA- menettely on päättynyt ja Ilmailulaitokselta on saatu tuulivoimaloille lentoturvallisuuden varmistamiseksi lupa. Ilmailulain (1242/2005) 159§ mukaan yli 30 metriä korkeiden rakennelmien, rakennusten ja merkkien rakentamiseen tulee olla ilmailuhallituksen myöntämä lentoestelupa. Puolustusvoimien lausunto on myös tarpeen.

Ympäristönsuojelulain mukainen kunnan viranomaisen ympäristölupa tarvitaan, jos tuulivoimalan toiminnasta saattaa aiheutua lähiasutukselle naapurussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Ympäristölupa-asiassa otetaan huomioon muun muassa voimalasta aiheutuva melu sekä lapojen pyörimisestä syntyvä valon ja varjon liike. Melu- ja liikennevaikutusten selvitykset ovat tärkeitä ympäristöluvan tarpeen arvioimiseksi.

Tuulivoimalaitosten kytkentä sähköverkkoon edellyttää liittymissopimusta. Hankeen liitännä olisi olemassa olevaan Kurikka- Seinäjoki 110 kV jännitteiseen alueverkkoon. Alueverkkoyhtiö vastaa kantaverkon liittymisvaatimusten täyttymisestä kantaverkon liityntäpisteeseen.

Voimajohtojen rakentaminen edellyttää rakentamis-, tutkimus- ja lunastuslupia.

Teiden ja maakaapeleiden rakentamiseen tarvitaan asianmukaiset luvat.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää myös sopimuksia maanomistajien tai aluetta hallinnoivan viranomaisen kanssa.

Hanke, sen tarkoitus, sijainti ja esitetyt vaihtoehdot

Hankkeesta vastaavan mukaan tuulivoiman lisärakentamiselle Suomessa ja Etelä- Pohjanmaalla on lukuisia perusteita ekologisesti kestävästä energiantuotantomuotona. Sen energian lähde on uusiutuva ja ympäristövaikutukset vähäisiä verrattuna fossiilisia polttoaineita käyttäviin voimalaitoksiin. Ilmastonmuutoksen hillitseminen edellyttää voimakasta hiilidioksidipäästöjen vähentämistä.

Valtioneuvosto on periaatepäätöksessään edellyttänyt maakuntaliitot lisäämään maakuntakavoihin varauksia tuulivoiman tuotantoalueille. Suomen velvoitteiden täyttämiseksi tarvitaan myös maalle rakennettavia tuulivoimalaitoksia, ja on etsittävä niille tuulisuusominaisuuksiltaan ja rakennettavuudeltaan soveltuvia alueita.

Arviointiohjelma koskee Ilmajoen kunnan ja Kurikan kaupungin rajalle suunniteltua noin 580 hehtaarin kokoista hankealuetta. Suunniteltu sijoituspaikka on Santavuoren- Meskaisvuoren alueella.

Alueelle on arviointiohjelman mukaan tarkoitus rakentaa 20- 25 kpl (tiivistelmän ja johdannon mukaan noin 20 kpl.) kooltaan 3-5 MW tuulivoimalaa. Tuulivoimapuiston kokonaiskapasiteetti olisi yhteensä 60 - 100 MW.

Tuulivoimaloiden etäisyydet ovat noin 500 metriä. Niiden korkeus voi 3 MW voimaloiden osalta olla noin 150 kun roottorin lapa on yläasennossa, 5 MW voimaloiden osalta noin 180. Masto yksinään voi olla noin 100 tai 120 metriä korkea. Yhden tuulivoimalaitoksen rakentamiseksi tarvitaan noin 40 m x 60 m alue.

Tuulivoimalaitoksia palvelemaan tarvitaan rakennus- ja huoltotieverkosto. Tiet tulevat olemaan sorapintaisia ja niiden leveys keskimäärin noin 6 metriä. Suunnittelussa hyödynnetään mahdollisimman paljon alueella jo olevaa tiestöä. Tielinjojen sijoittuminen tarkentuu ympäristövaikutusten arvioinnin edetessä ja maanomistajien kanssa tehtävien sopimusten mukaan.

Hankealueelle tarvitaan arviointiohjelman mukaan uusi sähköasema, johon tuulivoimalaitokset kytketään maakaapelein.

Sähkönsiirron liityntä olisi suunnittelualueen pohjoispuolella kulkevaan Kurikka- Seinäjoki 110 kV voimajohtoon rakentamalla noin 1,5- 2 km pituinen liittymisjohto Ilmajoen ja Kurikan rajan läheisyyteen.

Arviointiohjelman mukaan hankkeessa tarkastellaan kahta vaihtoehtoa, toinen on nollavaihtoehto eli hanketta ei toteuteta, ja toinen, että hanke toteutetaan noin 20 (- 25) tuulivoimalaitok-

sen laajuudessa. Kokoluokan lisäksi arvioinnissa tarkastellaan ja pyritään optimoimaan yksittäisten tuulivoimalaitosten sijaintia ja vaikutuksia.

YVA- menettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

YVA- menettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Kuulutus ja arviointiohjelma ovat olleet virallisesti nähtävillä 20.4. – 20.5.2009 virka- aikana Ilmajoen kunnan ja Kurikan kaupungin virallisilla ilmoitustauluilla. Kuulutus ja arviointiohjelma on myös toimitettu kuntien pääkirjastoon nähtäville samaksi ajaksi. Kuulutus on julkaistu sanomalehdissä Ilmajoki-lehti 16.4., Ilkka 19.4. ja Kurikkalehti 25.4.2009. Kuulutus ja arviointiohjelma on myös julkaistu Länsi-Suomen ympäristökeskuksen internetsivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/lసు/yva-vireilla

Tiedotus- ja keskustelutilaisuus hankkeen arviointiohjelmasta on pidetty 21.4.2009 Koskenkorvan Urheilutalolla.

Hankkeella on maakunnallinen useamman hankkeen yhteinen ohjausryhmä, koska hankkeesta vastaavalla on useita hankkeita vireillä, sekä kunnallinen seurantaryhmä. Arviointiohjelmasta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: Ilmajoen kunnanhallitus, Ilmajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Kurikan kaupunginhallitus, Kurikan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Etelä- Pohjanmaan liitto, Etelä- Pohjanmaan TE- keskus, Museovirasto, Etelä- Pohjanmaan museo, Pohjanmaan museo, Fingrid Oyj., Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry., Etelä- Pohjanmaan luonnonsuojeluyhdistys ry., Pohjanmaan riistanhoitopiirin Ilmajoen riistanhoitoyhdistys, Metsähoitoyhdistys Kurikka ry. ja Metsänhoitoyhdistys Etelä- Pohjanmaa ry.

3. YHTEENVETO SAAPUNEISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Lausuntoja on saapunut 9 kpl ja mielipiteitä 4 kpl. Ne on alla esitetty osittain lyhenneltynä. Mielipiteissä on yhteensä 35 allekirjoittajaa.

Lausunnoissa kunnilla ei ole huomautettavaa ohjelmasta. Ilmajoen ympäristölautakunta kiinnittää huomiota alueen kallioalueiden suojeluun ja virkistyskäytön huomioimiseen. Muissa lausunnoissa mm. korostetaan asukkaiden kuulemista, meluvaikutusten, maisemavaikutusten, linnustovaikutusten ja arkeologisen kulttuuriperinnön selvittämistä, ja esitetään ympäristön nykytilan kuvaukseen lisättäväksi valtakunnallisesti merkittäviksi kulttuuriympäristöiksi esitettyjä kohteita. Lisäksi riistalintu- ja nisäkäskannat tulisi inventoida ja metsästysmahdollisuuksien säilyminen taata. Voimaloiden vaikutuksia lintujen muuttoreitteihin on tarkasteltava.

Saapuneissa mielipiteissä kiinnitetään mm. huomiota luontoselvityksiin, erityisesti linnustonselvityksiin, pidetään hankealuetta ahtaana 20 myllylle, epäillään tuulivoimapuiston rakennustöiden pilaavan alueen virkistyskäytön, kiinnitetään huomiota lapojen välkehdintään, melu- ja maisemavaikutuksiin, arvokkaisiin kallioalueisiin ja maakuntakaavan aluevarausten puuttumiseen. Lisäksi kysytään hankkeen vaikutuksia Lapuan asemalta tuleviin televisiolähetyskenttiin.

Lausunnot ja mielipiteet esitetään alla osittain lyhenneltynä. Kopiot alkuperäiskappaleista on lähetetty hankkeesta vastaavalle, joten kaikki esitetyt kommentit ja tiedot siirtyvät sellaisenaan hankkeen suunnittelijoille.

3.1. Saapuneet lausunnot

Ilmajoen kunnanhallitus toteaa lausunnossaan, että kunnanhallitus antaa lausuntonsa ympäristölautakunnan esityksen mukaisena.

Ilmajoen kunnan ympäristölautakunta toteaa lausunnossaan, että ympäristölautakunta pitää esitettyä ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa riittävänä.

Jatkosuunnitelmista ympäristölautakunta toteaa seuraavaa: erityistä huomiota tulee kiinnittää hankealueen länsipuolella ja osittain hankealueella sijaitseviin Santavuoren – Pikku Santavuoren kallioalueisiin, jotka kuuluvat luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaisiin kallioalueisiin. Näiden alueiden suojele tulee ottaa huomioon hanketta suunniteltaessa.

Santavuoren alueella on merkittävää virkistyskäyttöarvoa. Tästä syystä ympäristölautakunta pitää tärkeänä sitä, että virkistyskäyttö hankealueella ei loppuisi, vaikka hanke toteutuisikin. Alueen virkistyskäytön jatkamisesta tulee neuvotella alueen urheiluseurojen ja muiden toimijoiden kanssa. Ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan tuulivoimapuisto ei sulje pois alueen virkistyskäyttömahdollisuutta, mikäli jo suunnitteluvaiheessa huomioidaan virkistyskäytön tarpeet alueella.

Kurikan kaupunginhallitus toteaa lausunnossaan, että sillä ei ole huomauttamista Ilmajoki-Kurikan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Kurikan kaupungin ympäristölautakunta toteaa lausunnossaan, ettei sillä ole huomauttamista Ilmajoki-Kurikan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää tuulivoimaa tärkeänä uusiutuvan energian lähteenä ja näkee sisämaan tuulivoiman merkittävänä mahdollisuutena. Lausuntonaan Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että *Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava mahdollistaa tuulivoimapuiston rakentamisen hankealueelle, eikä maakuntakaavassa ole esteitä hankkeelle*. Kuitenkin on erityisesti kiinnitettävä huomiota perusteelliseen tiedon välittämiseen lähialueiden asukkaille ja heidän kuulemiseensa. Meluvaikutukset tulee selvittää tarkasti ja osoittaa asutusalueille aiheutuva melu. Samoin vuorovaikutus maanomistajien kanssa voimalayksiköiden ja teiden sijoittamiskysymyksissä on tärkeää. Vaikutukset maisemaan tulevat olemaan aina merkittäviä tuulivoimalaitoshankkeiden osalta. Hankealueen tuulivoimalat tulevat näkymään lähiasutusalueilla, Kurikan ja Koskenkorvan taajamiin, mahdollisesti Ilmajoen keskustajamaan, kulttuurimaisema-alueille sekä moneen suuntaan risteäville valtavyylille. Maisemalliset vaikutukset voidaan aina kokea sekä positiivisiksi että negatiivisiksi. Merkittävät ympäristövaikutukset voivat kohdistua linnustoon, mikä tulisi erityisesti huomioida. Linnuston osalta tulisi harkita selvitystä ja haittavaikutusten minimointia. Tuulivoima on kokonaiselinkaareltaan positiivisesti ympäristöön vaikuttava energiamuoto. Ilmajoen- Kurikan hankealue on pioneerityötä sisämaan merkittävän kokoluokan tuulivoimapuistojen kehittämistyössä. Hanke on myös investointina suuri, ja sillä olisi merkitystä paikalliseen talouteen ja mahdollisesti imagolliseen vetovoimaan.

Fingrid Oyj toteaa lausunnossaan, että EPV Tuulivoima Oy:n suunnitteleman Ilmajoki-Kurikan tuulivoimapuistoa ei ole suunniteltu liitettävän kantaverkkoon vaan 110 kV jännitteiseen alueverkkoon. Hankkeesta vastaavan yhtiön tulee olla yhteydessä Etelä-Pohjanmaan Alueverkko Oy:ön liittymän suunnittelua varten. Alueverkkoyhtiö puolestaan vastaa Fingrid Oyj:n suuntaan kantaverkon liittymisvaatimusten täyttymisestä kantaverkon liityntäpisteissään. Yhtiöllä ei ole muuta huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Museovirasto toteaa lausunnossaan, että arviointiohjelmassa on asianmukaisesti huomioitu arkeologinen kulttuuriperintö (5.7.4. Muinaisjäännökset, s. 20). Hankealueelta ei toistaiseksi tunneta muinaismuistolain (295/63) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Koska alueella ei ole tehty kiinteiden muinaisjäännösten inventointia, ja koska Museovirastolle tulleen ilmoituksen perusteella alueella saattaa olla muinaisjäännöksiksi luokiteltavia kohteita, tulee arvioitaviin ympäristövaikutuksiin (s. 21) lisätä arkeologinen kulttuuriperintö. Suunnitteluvaiheen yhteydessä tulee alueella tehdä muinaismuistolain 15 §:n mukainen inventointi.

Museovirasto on tarkistamassa luetteloan valtakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä. Arviointiohjelman sivulle 19, lukuun 5.7.3 Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat

ympäristöt, tulee lisätä hankealueen läheisyydessä sijaitsevat tarkistuksessa esille tulleet, valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi esitetyt "Koskenkorvan tehtaant" Ilmajoella sekä "Panttilan kylä ja Kurikan lakkitehdas" Kurikassa. Alueiden rajaukset saa osoitteesta paikkatieto@nba.fi.

Pohjanmaan riistanhoitopiiri - Ilmajoen riistanhoitoyhdistys toteaa lausunnossaan, että tuulivoimapuistoalueella, joka sijaitsee Ilmajoen kunnan alueella, muun linnuston lisäksi elävät ja lisääntyvät riistalintukannat. Niitä ovat mm. metso, teeri, pyy, lehtokurppa ja sepelkyyhky. Kyseisellä alueella on metson ja teeren lisääntymisen kannalta tärkeitä soidinpaikkoja.

Linnuston lisäksi tuulivoimapuistoalueella elävät ja lisääntyvät hyvät riistanisäkäskannat. Niitä ovat mm. metsäjänis, orava, kettu, supikoira, mäyrä, kärppä, näätä, metsäkauris, hirvi, valkohänkäpeura ja ajoittain ilves ja karhu. Tuulivoimapuistoalue on edellä mainittujen eläinten erinomaisen hyvää lisääntymisaluetta. Lisäksi aluetta halkoo hirvieläinten ja suurpetojen perinteisesti käyttämä vaellusreitti, joka kulkee itä-länsi suunnassa Santa- ja Meskaisvuoren välistä.

Riistanhoitoyhdistys edellyttää alueelle mahdollisesti rakennettavasta tuulivoimapuistosta huolimatta, että kyseisellä alueella säilyvät riistalintu- ja nisäkäskantojen elämis- ja lisääntymismahdollisuudet. Lisäksi he toteavat, että suunnitellulla tuulivoimapuistoalueella on aina metsästetty. Ilmajoen metsästysseuran jäsenillä on metsästysoikeus tuulivoimapuistoalueella. Metsästysseuralla on ollut metsästysoikeus kyseisellä alueella jopa yli sadan vuoden ajan.

Riistanhoitoyhdistys pitää erittäin tärkeänä, että alueella säilyy myös jatkossa metsästysmahdollisuus muuttumattomana.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry toteaa lausunnossaan, että tuulivoimalaitosten rakentaminen on suotavaa kansainvälisten ja kansallisten ilmastotavoitteiden ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden saavuttamiseksi. Voimalaitosten suunnittelussa, sijoittelussa ja rakentamisessa on kuitenkin huomioitava, ettei voimaloista aiheudu merkittävää haittaa voimalaitosalueen luonnolle, maisemakuvalle ja lähiseudun asukkaille. Santavuoren-Meskaisvuoren tuulivoimapuisto sijoittuisi valtakunnallisesti arvokkaan Kyrönjoen viljelylakeuden reunalle. Koska tuulivoimaloilla on kiistattomia maisemavaikutuksia, on eri voimalaitosvaihtoehtojen maisemavaikutuksia tarkasteltava huolella. Maisemakuvan muutoksia tulisi tarkastella havainnekuvin kaikista ilmansuunnista.

Tuulivoimaloiden sijoituspaikkoina tulisi välttää alueen luonnontilaisia kallionlakialueita ja muinaisrantojen lähiympäristöjä. Liito-oravien lisääntymis- ja levähdysalueet on kartoitettava ja rajattava rakentamisen ulkopuolelle. Toisin kuin ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa todetaan, kulkee Santavuoren-Meskaisvuoren kautta myös suurten muuttolintujen muuttoreittejä. Eri-tyisesti metsähanhien ja kurkien on havaittu muuttavan alueen kautta. Voimaloiden vaikutuksia muuttoreitteihin on siten tarkasteltava.

Myös vaikutukset alueen retkeilykäyttöön ja metsästysmahdollisuuksiin on huomioitava. Hankealueen välittömässä läheisyydessä on myös asutusta so. voimaloiden aiheuttamia varjostus- ja meluongelmia on tarkasteltava riittäväällä huolellisuudella.

Suunnitellun tuulivoimapuiston alueella on jo nyt runsaasti metsäautoteitä ja traktoriuria. Niitä tulisi hyödyntää tuulivoimapuiston rakentamisen ja huoltoverkoston suunnittelun yhteydessä.

3.2. Mielipiteet

Mielipide 1 esittäjä ihmettelee, että kenen tekemä mahtaa olla Santavuoren alueen linnustonkartoitus ja milloin kyseinen karttoitus on tehty. Hankealueella on myös kaksi toimivaa metson soidinaluetta, toinen on Heininevankallion kupeessa ja toinen soidinalue on lähellä Kalmoonmäkeä. Lisäksi huuhkajareviiri ja mahdollinen pesintäpaikka on tänä vuonna Meskaisvuorella. Kana-

haukkareviiri on myös alueella mutta sen pesintää ei ole vielä tältä vuodelta ainakaan varmistunut.

Mielipide 2 esittäjä toteaa, että hän aktiivisena luonnossa liikkujana pyytää kiinnittämään huomiota juuri hankealueen sisään jäävän metson soidinpaikkaan. Hän on kahtena viime vuotena seurannut soidinta ja erityisesti paikantanut soitimen keskustan Kalmoonmäen länsipuolelta. Kalmoonmäessä sijaitsee yhden kukon soidinaikainen päiväreiviiri. Paikka on kartassa merkittyinä kahtena pienenä avokalliomerkinä. Paikka on kuitenkin kartan sisällä ja on ollut metson soitimen kannalta keskeinen paikka jo vuosien ajan. Lausunnon esittäjä ihmettelee onko mahdollista huomioida tämä soidinkeskus tuulivoimayksiköitä suunniteltaessa. Soidinhan on keväisin laaja, mutta supistuu soidinkeskuksen ympärille huhti- toukokuun vaihteessa. Paikka on merkityksellinen jostakin erityisestä syystä metson keväisessä soidinnytelmässä. Meskaisvuoren huuhkajasta lausunnon esittäjä toteaa, että ympäristökeskuksella nähtävästi onkin jo tietoa. Lausunnon esittäjän mielestä tuulivoima on hieno hanke, mutta metson isot soitimet ovat kadonneet alueelta lähes kokonaan ja siksi kyseisen ison soidinalueen toimivuus on turvattava.

Mielipide 3 (32 allekirjoittajaa) esittäjät toteavat, että aloittavat kommenttinsa esipuheesta arviointiohjelman sivulla 3. Esipuheessa mainitaan ohjelman laatimiseen osallistuneet asiantuntijat, jäljempänä ohjelmassa osio 5.5.2 Linnusto, mainitaan myös kesäkuussa 2008 tehty luontoselvitys (Tuomisto 2008). Tuomistoa ei ole asiantuntijaksi listattu. Esittäjien mielestä tämän luontoselvityksen täytyy ehdottomasti olla arviointiohjelman liitteenä ja kaikkien osapuolien nähtävänä jo tässä vaiheessa, koska he pitävät sitä erittäin tärkeänä jäljempänä tulevien asioiden todentamiseksi.

EPV Tuulivoiman mukaan tuulipuisto koostuisi n. 20 tuulivoimalaitoksesta, Kurikan kaupungin mukaan 20–25 laitoksesta ja Länsi-Suomen ympäristökeskuksen mukaan enintään 20 laitoksesta. Mielipiteen esittäjien mielestä, on tiedettävä jo tässä vaiheessa, montako laitosta aiotaan rakentaa ja niiden sijainti varatulla alueella, jos ympäristövaikutuksia arvioidaan koska EPV tietää jo tuulimittaustensa perusteella sijoituspaikat.

Hankealue on n. 580 ha ja voimaloiden väli n. 500 m. Karttaa katsomalla näkee, että jos 20 myllyä sijoitetaan alueelle, niin varausalueen laidalla olevat korkeimmat paikat täyttyvät myllyistä, joka taas tarkoittaa että alueelle rakennettavan huoltotien, jonka leveys vähintään 6 m, on kierrettävä koko alue. Meskaisvuoren, Santavuoren ja Pikku- Santavuoren rinteet ovat suurimmaksi osin jyrkkiä kallioita ja kivikoita (pirunpeltoja) Rakennettaessa toimiva huoltotie on suoritettava massiivisia täyttöjä murskeella ja myös mahdollisia kallioleikkauksia, jotta raskaat nosturit ja muu raskas kalusto saadaan perille. Voimalaitosten yhdistäminen maakaapeleilla tapahtuisi ilmeisesti huoltotien viereen, mikä entisestään leventäisi raivattavaa leveyttä vähintään 10 metriin. Laitosten perustukset tulisivat olemaan lisäksi yli 20x20 m kallioisessa ja kivisessä maastossa, joten niitä pysty maisemoimaan mitenkään. Pelkästään nämä maanrakennustyöt tulevat sulkemaan ja pilaamaan Etelä-Pohjanmaalla ainutlaatuisen, lähes luonnontilaisen, alueen virkistyskäytön. Marjastus, sienestys, metsästys ja eränkäynti ei tämän jälkeen olisi enää alueella mahdollista.

Johdannossa sivulla 6, EPV mainitsee tavoitteenaan rakentaa teknisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta toteuttamiskelpoinen tuulivoimapuisto. Teknisesti se varmaan on mahdollista. Mielipiteen esittäjien mukaan taloudellisesti se ei ole mahdollista kuin valtion tuella joten hyötysuhde on huono. Mielipiteen esittäjien mielestä ympäristön kannalta se on katastrofi ja tuhoaa maaperän ja koko ympäröivän alueen kilometrien säteellä.

Alueen sisälle rakennettavan muuntamo vaatii sekin lähes yhden hehtaarin alueen turvaetäisyyksineen. Yhteys valtakunnan verkkoon lähtee myös tältä muuntamolta eli ilmajohto kulkee läpi alueen. Tuulivoimaloiden lavat pyörivät 260 m korkeudessa ympäröivään maastoon nähden, valitsevan tuulen suunnan ollessa etelän ja lännen väliltä, kuten yleensä on, lapojen välkehdintä näkyy koko Kurikan keskustan alueella. Lähialueella, eli noin kilometrin säteellä varausalueesta,

on useita kymmeniä asuinrakennuksia. Pelkkä meluvaikutus on jo huomattava näin lähellä 3-5 MW tuulimyllyä.

Mielipiteen esittäjät toteavat liittyen arviointiohjelman sivuun 14, että valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa ohjeistetaan että tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei ole varattu tuulivoimalueita. Pohjanmaan alueella Maalahdessa on tuulivoimalueita varattuna. Mielipiteen esittäjien mielestä tulisi siis ensisijaisesti käyttää näitä varattuja alueita missä sähkön käyttäjätkin ovat lähempänä (Vaasa).

Mielipiteen esittäjät toteavat liittyen arviointiohjelman sivun 14 kohtaan 5.1. Sijainti ja nykyinen maankäyttö, että kuten EPV mainitsee, hankealue sijaitsee ympäristöään huomattavasti korkeammalla +80 m mikä on paljon jo Suomenkin mittakaavassa, puhumattakaan Etelä-Pohjanmaan yleensä tasaisesta ympäristöstä, joten tuulimyllyt tulisivat toteutuessaan hallitsemaan ympäröivää maisemaa suurella alueella. Länsipuolella alue rajautuu valtakunnallisesti arvostettuun kulttuurihistorialliseen ympäristöön, eli Kyrönjokilaakson maisemaan. Hankkeen toteutuessa tämäkin maisema menetettäisiin. Varausalueella on myös merkityt vaellusreitit laavuineen ja vessoineen (V2 alue) joita käytetään ahkerasti niin kesällä kuin talvella. Koko tämä ulkoilureitistö jäisi tuulipuiston alle.

Mielipiteen esittäjät toteavat liittyen arviointiohjelman sivun 17 kohtaan 5.5. Luonnonolot, että kuten EPV ilmoittaa, alueella asustaa myös liito-orava. Linnustosta he mainitsevat uhanalaiset lajit kuten tilit, teeri, metso, pyy ja helmipöllö. Mielipiteen esittäjät toteavat, että alueella kauan asuneena he tietävät huuhekujan, kanahaukan, sarvipöllön, ja pitkästä aikaa tuulihaukka on palannut pesimään alueella. Kurikan metsästysseura on pitänyt Kurikan puoleista aluetta, rajaus Meskaasentie- Postitie- Ilmajoen raja jo useamman vuoden rauhoitusalueena, jossa vain rusakon metsästys on ollut sallittua. Tästä johtuen alueella on metsoja ja teeriä runsaasti, ehkäpä siksi myös ilvespari viihtyi alueella viime talvena. On siellä mäyrälläkin pesä Kurikan ja Ilmajoen rajalla. EPV: n mukaan alueella ei ole erityistä merkitystä lintujen muuttoreittinä. Se ei pidä paikkaansa, joka kevät ja syksy useat parvet hanhia, joutsenia ja kurkia lentää suoraan Meskaisvuoren ja Santavuoren yli, pitävät ehkä maamerkkeinä muuten tasaisessa maisemassa. Hirvillä on luontainen kulkureitti keskeltä varausaluetta niiden matkatessa talveksi rannikolle ja kesällä takaisin.

Mielipiteen esittäjät toteavat liittyen arviointiohjelman 5.6. Suojelualueet, että kuten ilmenee Santavuori-Pikku Santavuoren kallioalueet kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaisiin kallioalueisiin. Tällaiset alueet ovat Etelä-Pohjanmaalla todella harvinaisia. Kaikesta edellä mainitusta johtuen mielipiteen esittäjät tulevat vastustamaan Ilmajoki-Kurikka tuulivoimapuiston toteutusta.

Mielipide 4 esittäjä haluaa tuoda mielipiteensä esille asiasta jota ei ole huomannut aiemmin kenenkään huomioineen, nimittäin tuulivoimapuiston "myllyjen" vaikutusta televisiolähetysten näkyvyyden häiritsemiseen Kurikan alueella. Koska jo nyt, kun digitelevisioaika alkoi, Lapuan aseman lähetykset eivät näy ilman katkoksia Kurikan Postitien ja Meskaasentien omakotitaloissa. Santavuori estää suoran näkyvyyden Simpsiön ja ko. alueiden välillä. Mielipiteen esittäjä kysyy, mitä tuulimyllyjen sijoittaminen aiheuttaa jo ennestään huonolle television näkyvyydelle. Pyhävuoren asema ei lähetä kaikkia kanavanippuja ainakaan toistaiseksi, joten toiseen lähetysasemaan ei voi vaihtaa.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelmavaihe on tärkeä osa YVA- menettelyä joten ohjelma tulisi laatia huolellisesti. Yhteysviranomaisen arvioi ohjelmaa siitä näkökulmasta mitä edellytetään ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa ja asetuksessa arviointiohjelman sisällöstä ja esittää lausunnoissaan täydennystarpeita, huomioiden myös saadun palautteen.

Seuraavassa vaiheessa eli arviointiselostuksessa on YVA- asetuksen 10 § mukaan kaikki 9 § mukaan arviointiohjelmassa edellytetyt tiedot lisäksi esitettävä muutoinkin tarkistettuina.

Tiivistelmä

Tiivistelmä on suppea kuten arviointiohjelmakin. Siinä on kuitenkin käsitelty keskeiset asiat. Tiivistelmän ja ohjelman tietojen pitäisi olla yhtenevät.

Arviointiselostuksessa myös tiivistelmän kattavuuteen on kiinnitettävä huomiota. Siitä tulee käydä ilmi kaikki oleelliset asiat ja arvioinnin tulokset.

Hankekuvaus

Tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista, maankäyttötarpeesta ja hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin sekä hankkeesta vastaavasta on kuvattu arviointiohjelmassa.

Tässä vaiheessa kuitenkin kuvauksessa olisi jo ollut täydentämistarpeita jotka on otettava huomioon arviointiselostusvaiheessa.

Hankkeen perustelut yleisellä tasolla on esitetty. Hankealueen paikan valinnan perustelut olisi kuitenkin myös selkeästi esitettävä.

Hankkeesta vastaavan muut tuulivoimaprojektit Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntaliittojen alueella tulisi seuraavassa vaiheessa kuvata hieman tarkemmin, niin että niiden yhteiskapasiteetti tulisi esille. Samoin olisi syytä kuvata koko hankeryhmän suunniteltu liittyminen kanta- tai alueverkkoon paremman kokonaiskuvan saamiseksi.

Muut tiedossa olevat tuulivoimahankkeet yhtiön omien lisäksi olisi syytä myös jossain muodossa esittää, koska suurella määrällä hankkeita on yhteisvaikutuksia kanta- ja alueellisen verkon kehittämiseen. YVA- hankkeina vireillä olevat aloitetut hankkeet sekä hankkeet joista Länsi-Suomen ympäristökeskus on tehnyt päätöksen YVA- menettelyn tarpeesta, löytyvät viraston internetsivuilta.

Voimassa olevat valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet tulee esittää muutoinkin kuin energihuollon ja tuulivoimaloiden osalta siltä osin kuin ne saattavat koskea hanketta tai sen vaikutusalueita.

Museoviraston lausunnossaan esittämät, valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi esitetyt kohteet "Koskenkorvan tehtaot" Ilmajoella ja "Panttilan kylä ja Kurikan lakkitehdas" Kurikassa tulee lisätä kohtaan Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ympäristöt.

Ympäristön nykytilan yleiskuvaus

Ympäristön nykytilan kuvausta tulee laajentaa ja korjata tiedot arviointiselostusvaiheessa hyvän arvioinnin pohjaksi ja helpottamaan vaikutusten tunnistamista.

Kaavoitustilanne- kohdassa on kuvattu maakuntakaava karttaotteella ja osayleiskaavarajaukset. Kaavojen tavoitteiden, kaavamääräysten ja suunnitteluohjeiden pitäisi soveltuvien osin olla laajemmin myös mukana, koska kaavojen ohjausvaikutuksesta ei muuten saa riittävän selkeää kuvaa. Maakuntakaavaotteen tulisi olla kookkaampi jotta luettavuus paranisi. Eri mittakaavoista johtuen hankealueen sijaintia on vaikea tarkastella suhteessa osayleiskaavakarttoihin. Arviointiselostuksessa kaavoitustilanteen kuvausta tulee täydentää ja sen tulisi olla tarkka ja yksiselitteinen. Kaavoitustilanteella on aina suuri merkitys hankkeen toteuttamismahdollisuuksille ja aikatauluille.

Vaihtoehtojen käsittely

Hankkeessa on vain kaksi vaihtoehtoa, nollavaihtoehto ja vaihtoehto 1. Vaihtoehdossa 1 on tarkoitus toteuttaa 20- 25 tuulivoimalaitosta (tiivistelmän ja johdannon mukaan noin 20, muualla ohjelmassa noin 20-25 kpl), joko 3 tai 5 MW. On ymmärrettävää, ettei tarkkaa lukumäärää tässä vaiheessa tiedetä, koska selvitysten tulokset ja muu suunnittelu tulevat vaikuttamaan siihen. Maksimimäärä olisi kuitenkin syytä ilmoittaa yhtenevästi eri kohdissa.

Lisäksi on vaihtoehdosta 1 mm. todettu, että kokoluokan lisäksi arvioinnissa tarkastellaan ja pyritään optimoimaan yksittäisten tuulivoimalaitosten sijaintia ja vaikutuksia. Tarkastelumenetelyä ei kuitenkaan ole kuvattu ja se on tarpeen jatkossa.

Vertailun selkiyttämiseksi tulee vielä tutkia, voidaanko tästä tarkasteluaiheesta muodostaa selkeästi erillinen vaihtoehto tai vaihtoehtoja. Muussa tapauksessa lisävaihtoehtona voisi olla pienempi tuulivoimapuisto.

Vaihtoehtojen niukkuus tulee aina perustella, myös kuvata mahdolliset pois jätetyt vaihtoehdot. Arviointiohjelmassa ei ole asiaa käsitelty tarkemmin.

Vaihtoehtojen vertailu esitetään ohjelmassa suoritettavaksi kvalitatiivisen vertailutaulukon avulla. Vertailutaulukkoon on tarkoitus kirjata keskeiset niin myönteiset, kielteiset kuin neutraalitkin ympäristövaikutukset.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiohjelmassa on lyhyesti kuvattu etukäteen arvioiden keskeiset Vähänkyrön tuulivoimapuistohankkeessa arvioitavat rakentamisen ja toiminnan aikaiset ympäristövaikutukset. Kohdassa Tiivistelmä esitetyt ja kohdassa Arviointitehtävä luetellut arvioitavat vaikutukset tosin poikkeavat toisistaan.

Ne pitäisi esittää yhdenmukaisesti eri kohdissa. Jälkimmäisessä on muiden lisäksi vaikutukset uhanalaisiin eliölajeihin ja meluvaikutukset. Vaikutukset maankäyttöön puuttuvat toiselta listalta, mutta ovat tarpeen. Arviointiselostusvaiheessa ristiriitaisia tietoja on vältettävä.

Vaikutukset voivat olla mm. osittain pysyviä, väliaikaisia ja osittain vain rakentamisen aikaisia. Rakentamisen aikaiset vaikutukset kohdistuvat ohjelman ennakoarvion mukaan erityisesti luontoon ja maaperään, pysyvät/ pitkäaikaiset muutokset maisemaan ja (tiivistelmässä) uusiutuvien energialähteiden kasvuun.

Rakentamisaikaisten ja toiminnan aikaisten vaikutusten kohdentuminen tulisi arvioida samoin otsikoin kuin toiminnan aikaisten vaikutusten, eikä vaikutuslähteen perusteella.

Eri vaikutusten otsikoinnissa ja ryhmittelyssä olisi selkeämpää käyttää rakennelähtökohtana YVA- lain 2§ määritelmiä vaikutuksen kohteista.

Merkittäväksi arvioitavien vaikutusten lisäksi on ympäristövaikutusten arvioinnissa otettava huomioon muutkin merkittäväksi koetut vaikutukset, jotka tulevat esiin lausunnoissa ja mielipiteissä. Niissä esiin tulleita asioita on jossain muodossa käsiteltävä arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelman heikkoutena ovat tässä otsikkokohdassa puutteelliset tiedot aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja oletuksista.

Selvityksissä käytetyt menetelmät ja niiden taustat ja oletukset tulee arviointiselostuksessa esittää selkeästi, koska ne tässä vaiheessa ovat osittain jääneet luettelonomaisiksi mahdollisuuksiksi ja niihin on vaikea ottaa kantaa. Se tekee arviointiselostusvaiheen haasteellisemmaksi, ja edellyttää suurempaa panostusta.

Olemassa olevan materiaalin käyttö osana selvityksiä on luonnollisesti tarkoituksenmukaista, mutta sen soveltuvuus tulee tarkistaa ja myös perustella ennen käyttöä ja lisäksi täydentää uusin selvityksin ja maastotöin tms. kyseiseen arviointiin sopiviksi. Arviointiohjelman lähdeluettelossa on kotimaisia lähteitä. Kuten tiedetään, tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutuksista on

monenlaisia kansainvälisiä selvityksiä ja tutkimuksia, joita voi arviointiselostusvaiheessa hyödyntää, edellä mainitut soveltavuuden ja ajan tasalla olon reunaehdot kuitenkin erityisesti huomioon ottaen.

Vaikutukset luontoon

Kappaleessa viisi on kuvattu tiiviisti alueen luonnonolot ja hankealueen läheisyydessä sijaitsevat suojelualueet. Vaikka kuvauksesta saa varsin hyvän kuvan alueesta, ei sen pohjalta pysty arvioimaan lähtötietojen kattavuutta ja lisäselvityksien tarvetta.

Hankkeen vaikutusten arviointi on kohdistettu asianmukaisesti linnustoon, kasvillisuuteen ja alueen virkistyskäyttöön.

Ohjelmassa esitetty vaikutusten arvioinnin sisältö ja selvittämistapa luonnon suojeluarvojen osalta vaikuttaa riittävältä. Maastotyöt ovat myös tarpeen. Santavuoren- Meskaisvuoren kautta kulkee kuitenkin tietävästi myös suurten muuttolintujen kuten metsähanhien ja kurkien reittejä. Tuulivoimapuiston vaikutukset muuttavaan linnustoon on myös arvioitava.

Tekstistä ei tarkemmin käy ilmi, millä menetelmillä ja koska suunniteltuja lisäselvityksiä on tarkoitus toteuttaa. Niiden pätevyyttä ja käyttökelpoisuutta ei näin ollen voi arvioida.

Selvityksissä tulee noudattaa Suomen ympäristökeskuksen ympäristöoppaan (109) "Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA- menettelyssä ja Natura- arvioinnissa ohjeita. Esimerkiksi linnustoinventoinneissa käytetään vakioituja menetelmiä (Koskimies & Väisänen 1988, Koskimies 1994).

Arviointiohjelmassa on todettu, että alueelta on selvitetty luonnonsuojelu- metsä- ja vesilain arvokkaiden luontotyyppien esiintyminen. Näiden lisäksi tulisi kuitenkin selvittää, esiintyykö vaikutusalueella uhanalaisia luontotyyppisiä (Suomen ympäristö 8: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus). Toimittajat Anne Raunio, Anna Schulman ja Tytti Kontula). Selvitysten tulokset tulee huomioida tuulivoimaloiden sijoittamisessa.

Luontovaikutusten arvioinnin kannalta lähivaikutusten tarkastelualueen rajaus lienee pääsääntöisesti riittävä. Muuttolintujen osalta tulee olemassa olevan aineiston pohjalta arvioida lisäselvitysten tarve ja vaikutusalueen rajaus.

Vaikutusten arviointia varten metsästyksen osalta myös selvitys riistalintujen ja –nisäkkäiden elämis- ja lisääntymismahdollisuuksista on tarpeen. Alueella ilmoitetaan olevan mm. metson ja teeren soidinpaikkoja, ja hirvieläinten ja suurpetojen perinteinen vaellusreitti, jotka tulisi ottaa huomioon.

Myös tuulivoimapuiston vaikutusten seurannassa tulee ottaa huomioon mm. erityisesti linnusto.

Rakentamisen aikaisissa vaikutuksissa tulee arvioida myös melun vaikutukset eliöstölle, esimerkiksi linnustolle, ja pyrkiä ajoittamaan työt niin että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa lisääntymisaikana keväällä.

Selvitettäessä toiminnan aikaisia vaikutuksia linnustoon on tarkoituksenmukaista kerätä mahdollisimman tarkkaan olemassa oleva tieto ja kokemus alueen muuttoreiteistä, levähdys- ja ruokailualueista sekä pesimälinnustosta, jotta saadaan pidemmän aikavälin kuvaa alueen arvoista. Koska tuulivoimapuistojen aiheuttamat linnustovaikutukset ovat merkittäviä, on tarpeen tehdä pesimäaikainen linnustonselvitys keväällä sekä selvittää muuttava linnusto, ellei riittävää tietoa saada haastatteluilla ja muulla kootulla aineistolla. Selvitys tulisi kevään lisäksi tehdä myös syysmuuton aikaan.

Termi tuulivoimatuotannon suhteen herkäät lajit olisi syytä määritellä tarkemmin.

Valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet on arvioitava myös luonnonsuojelun kannalta.

Vaikutukset maisemaan

Hankealue sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla joten maisemavaikutusten tarkastelualueen on oltava laaja. Esitetyt maisema- ja kulttuuriympäristöanalyysit ovat tarpeen. Maisemavaikutukset ovat keskeisiä, ja selvitykset tulee havainnollistaa osallisille monipuolisesti eri tarkastelukulmista ja – etäisyyksiltä.

Hankealue sijoittuu osaksi valtakunnallisesti geologisesti ja maisemallisesti arvokkaille kallioalueille. Tuulivoimahankkeen vaikutuksia niihin on arvioitava erityisen tarkkaan, sekä maiseman että luonnonsuojelun osalta.

Vaikutukset kulttuuriympäristöön ja muinaisjäänöksiin

Alueella ei ole tehty kiinteiden muinaisjäänösten inventointia, mutta alueella saattaa olla sellaisiksi luokiteltavia kohteita, joten suunnitteluvaiheen yhteydessä alueella tulee tehdä muinaismuistolain mukainen inventointi.

Vaikutukset alueiden käyttöön

Kohdassa esitetään, mitä selvityksiä alueen nykyisestä käytöstä aiotaan tehdä. Kohdassa ei ole lainkaan mainittu, miten tai missä laajuudessa tai mihin kohdistuvina vaikutukset selvitetään hankealueella tai sen ulkopuolella. Kohtaa on huomattavasti täydennettävä arviointiselvityksessä. Selvitysvaiheessa on myös arvioitava hankkeen suhde maakuntakaavaan tarkemmin.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Kohdassa on lueteltu selvittävät vaikutukset ja esimerkinomaisesti keinoja vaikutusten selvittämiseksi.

Keinoja on syytä käyttää laajasti monipuolisen kuvan saamiseksi. Eri väestöryhmät tulee ottaa huomioon. Ihmisiin kohdistuvat ympäristövaikutukset kattavat YVA- lain määritelmässä vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Meluvaikutukset ja varjostukset kohdistuvat erityisesti ihmisiin ja ne olisi johdonmukaisempaa sijoittaa tämän kohdan alle. Eliöstöön kohdistuvat olisivat tällöin luontovaikutuksia. Melun osalta tulee selvittää myös infraäänien osuus.

Melun seuranta on myös otettava mukaan seurantaohjelmaan. On mahdollista, että melutaso muuttuu.

Vaikutukset virkistykseen kuten erityisesti retkeilyyn ja metsästyksen tulee alueen luonne huomioon ottaen selvittää.

Vaikutuksia metsätalouden harjoittamiseen tulee myös tarkastella.

Haitallisten vaikutusten ehkäisyyn ja lieventämiseen tässä kohdassa on syytä kiinnittää huomiota. Joitakin keinoja on ohjelmassa mainittu.

Muuta

Hankkeen riskitarkastelu, tuulivoimalaitoksen elinkaarikuvaus, epävarmuustekijät ja oletukset, haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot sekä vaikutusten seuranta tullaan arviointiohjelman mukaan esittämään arviointiselostuksessa. Näissäkään kohdissa ei kaikissa vielä ole kerrottu, millä menetelmillä tai oletuksilla aiheita lähestytään.

Arviointiselostukseen liittyvä vaikutusten seurantaohjelma tulee laatia hankkeen elinkaaren ajaksi. Esimerkiksi melutasossa saattaa tapahtua muutoksia, sama koskee luonnon tilaa. Suositeltavaa on myös seurata vaikutuksia jotka liittyvät ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Seurantaohjelma tulee liittää arviointiselostukseen.

Osallistuminen

Osallistuminen on kuvattu, ja se on järjestetty asianmukaisesti. Jatkossakin erityisesti maanomistajiin, hanke- ja lähialueiden asukkaisiin ja alueen eri toimijoihin on oltava kiinteästi yhteydessä.

YVA- hankkeissa on käytetty eräänä osallistamismuotona yhteistä tutustumista hankealueeseen asiasta kiinnostuneiden kanssa, jolloin osallistujat voivat paikan päällä esittää kysymyksiä. Tämä olisi suositeltavaa myös tuulivoimahankkeissa soveltuvin osin. Esitetyt ihmisiin kohdistuvien vaikutusten selvittämismenettelyt ovat samalla osaltaan myös hyviä osallistamiskeinoja.

Raportointi

Arviointiohjelma on yleisulkoasultaan selkeä, mutta ohjelma on suppea.

Arviointiohjelman rakenne voisi olla tarkempi ja johdonmukaisempi, ehkä erityisesti vaikutusten arvioinnin menetelmät ja oletukset tulisivat järjestelmällisemmin kuvatuksi. Selkeämpi

vaikutusten ryhmittely vaikutusten arviointikohdassa olisi eduksi luettavuudelle. Ryhmittelyssä on nyt sekä vaikutuksia, kuten melu, että vaikutusten kohteita, mikä on epäjohdonmukaista. Raportoinnissa on jatkossa kiinnitettävä huomiota mm. hankkeen ja selvitysten tulosten monipuoliseen visuaaliseen havainnollistamiseen, varsinkin maisemavaikutukset kauempaa katsoen sekä alueella toimivien ja liikkuvien näkökulmasta. Arviointiohjelmassa olisi jo ollut tarpeen olla joitakin esimerkkejä.

Tuulivoimalaitoksista ja perustusvaihtoehdoista arviointiohjelmassa on selkeät mallikuvat. Arviointiohjelman karttojen mittakaava vaihtelee, joten joitakin seikkoja on vaikea hahmottaa Ti vertailla. Maaston korkeuserojen havainnollistaminen arviointiselostusvaiheessa on tarpeen.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelma sisältää pääosin ne asiat, joita YVA- laissa ja asetuksessa edellytetään. Ohjelmassa on korjattavia puutteita ja täydennystarpeita, mutta ne voidaan yhteysviranomaisen käsityksen mukaan korjata arviointiselostusvaiheessa. YVA- asetuksen näkökulmasta heikoin ohjelmaosuus on asetuksen 9§ 1 momentin kohta 4); ja siinä aineiston hankinnassa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista. Tiedotuksessa ja arviointiselostuksessa on tuotava oleelliset muutokset selkeästi esille ja korjattava selostukseen tiedot tai ristiriitaisuudet joita ohjelmassa esiintyy.

Yhteysviranomaisen lausunnossa edellä esitetyt muutos- korjaus- tai täydennystarpeet on otettava huomioon arviointiselostuksessa, ja selostuksessa on myös todettava, miten.

Myös yhteysviranomaiselle saapuneissa lausunnoissa esitetyt muut korjaukset, lisäykset ja muut oleelliset seikat tai ehdotukset on otettava huomioon ja käsiteltävä seuraavassa vaiheessa. Niissä merkittäväksi koettujen vaikutusten tulisi näkyä myös selvitysten painotuksessa tai tarkkuudessa.

Vaikutusten selvitysalueiden riittävä laajuus on varmistettava.

Haitallisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseen ja lieventämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Arviointiselostus on laadittava huolellisesti, jotta arvioinnista muodostuisi riittävä.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO

Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteen esittäjille. Lisäksi lausunto pidetään yleisön nähtävillä toukokuun loppupuolelta alkaen kuukauden ajan Ilmajoen kunnan ja Kurikan kaupungin kunnan virallisella ilmoitustaululla kunnan/ kaupungitalolla sekä kunnan/ kaupunginkirjastossa niiden virka- tai aukioloaikoina. Lisäksi lausunto tulee nähtäville Länsi-Suomen ympäristökeskuksen internetsivuille osoitteessa

www.ymparisto.fi/lసు/yva-vireilla. Lausunto käännetään ruotsiksi.

Yhteysviranomainen on toimittanut hankkeesta vastaavalle kopiot annettujen lausuntojen ja mielipiteiden alkuperäiskappaleista.

Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Länsi-Suomen ympäristökeskuksen arkistossa.

Johtaja

Pertti Sevola

Kehityspäällikkö

Riitta Kankaanpää-Waltermann

Suoritemaksu**5450 €****Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku**

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1387/ 2006) olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Länsi-Suomen ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

Jakelu

EPV Tuulivoima Oy, suoritemaksua vastaan

TiedoksiLausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät
Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiohjelmia